

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 21 (723)

2015 m. rugpjūčio 29 d.
Kaina 0,65 euro cento
Išėina šeštadieniais

PIRMĄ KARTĄ PASKELBTI MOKYKLŲ BENDRUOMENIŲ METAI

3 p.

Pasitinkant naujuosius mokslo metus Švietimo ir mokslo ministerijos surengtoje konferencijoje dalyvavo savivaldybių politikai, švietimo padalinių vadovai, tėvų ir moksleivių atstovai. Ministrės Audronės Pitrėnienės (kairėje) teigimu, gerų ugdymo rezultatų galima pasiekti sutelktai dirbant visai mokyklos bendruomenei

Romo Gurklio nuotr.

Geros žinios pedagogams ir moksleiviams

Apie švietimo naujienas mintimis dalijasi švietimo ir mokslo viceministrė Genoveita Krasauskienė _____ 4–5 p.

Geriems žmonėms – turtingesnis gyvenimas

Pokalbis su Kupiškio rajono meru Dainiumi Bardausku _____ 6–7 p.

Artūras Visockas: kol neturime geresnio modelio, esamo neardykime

Kas laukia sutrikusio vystymosi kūdikių namų reformų vingiuose _____ 8 p.

„Europos keliui“ – 25

Lazdijų rajono savivaldybė paminėjo prieš 25 metus Lietuvai vartus į Vakarų atvėrusį renginį _____ 17 p.

GEROS ŽINIOS PEDAGOGAMS IR MOKSLEIVIAMS

„Savivaldybės yra mūsų pagrindinės partnerės. Esame dėkingi, kad jų vadovai, tarybos nariai suvokia pokyčių švietimo sistemoje svarbą. Labai didelę savivaldybių paramą juntame tiek rūpinantis ikimokykliniu, tiek priešmokykliniu, tiek bendruoju ugdymu“, – pabrėžia švietimo ir mokslo viceministrė, atsakinga už bendrąjį ugdymą, GENOVĖITA KRASAUSKIENĖ, atsakydama į „Savivaldybių žinių“ klausimus.

Gerb. viceministrė, kokia didžiausia šių mokslo metų naujiena?

Manychiau, viena gera žinia – mokytojams už pavadavimą bus papildomai mokama. Tai padės neprarasti pamokų, nes iki šiol, išvykus į mokymus ar susirgus mokytojai, pamokos neretai nevykdavo, ir dėl to nukentėdavo mokymo kokybė. Papildžius Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašą, mokyklų vadovai, neviršdami darbo užmokesčiui skirtų lėšų, gali nustatyti darbuotojams priedus už aukštą kvalifikaciją, svarbių ir sudėtingų darbų vykdymą priemokas už laikinai nesančių darbuotojų pavadavimą, nurodant konkretų terminą, bet ne ilgesnį kaip iki kalendorinių metų pabaigos.

Kita naujovė – panaikinta prievolė švietimo įstaigų vadovams dirbti penkias kontaktines valandas, nemažinant jų tarnybinių atlyginimų koeficientų ir neprarandant pedagogo kvalifikacijos. Nuo rugsėjo 1 d. mokyklų

vadovai galės nebevesti pamokų. Atsilaisvinusias pamokas bus galima panaudoti mokytojų krūviams didinti, nes daugelyje mokyklų mokytojams labai trūksta valandų.

Optimizuojant pedagoginių darbuotojų skaičių, skiriamos lėšos išieitinių išmokų išlaidoms visiškai ar iš dalies padengti bendrojo ugdymo mokyklų pedagoginiams darbuotojams, įgijusiems teisę į visą senatvės pensiją, kai darbo sutartys nutraukiamos šalių susitarimu. Išieitinės išmokos dydis yra nuo 2 iki 6 darbuotojo vidutinių darbo užmokesčių, atsižvelgiant į jo darbo stažą toje darbovietėje. Pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimui 2015 metais 2/3 lėšų skiriama iš valstybės biudžeto (paskirstyta 1,74 mln. Eur) ir 1/3 savivaldybių biudžetų lėšų. 2016 metams numatyta 3,23 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų.

Įvairinant neformalųjį ugdymą, siekiant sudaryti moksleiviams sąlygas atskleisti savo gabumus, nuo spalio 1 d. įvedamas neformaliojo ugdymo krepšelis. Šiems metams iš 2015 metų Švietimo ir mokslo ministerijos biudžeto skirta 3,24 mln. eurų (trims mėnesiams). 2016 metams valstybės biudžeto projekte numatyta 9,72 mln. eurų. Šiomis lėšomis negalės naudotis bendrojo ugdymo mokyklos. Lėšas sumanytai programai įgyvendinti galės gauti pedagogų grupės, pavieniai dirbantys ar darbo netekę mokytojai, nevyriausybinis sektorius ir kiti. Nauja neformaliojo ugdymo tvarka pajvairins ir užsiėmimų vietą – jie persikels į muziejus, baseinus, kultūros centrus, amatų dirbtuves, bendruomenių namus, daugiafunkčius centrus. Švietimo ir mokslo ministerijos skirti pinigai bus išdalinti savivaldybėms pagal mokinių skaičių. Vienam vaikui rekomenduojama suma – 15 eurų per mėnesį. Šiomis lėšomis galės būti finansuojama tik viena moksleivio pasirinkta programa.

Ministerija rekomenduoja savivaldybėms ne vėliau kaip iki rugsėjo 7 d. patvirtinti šių lėšų skyrimo ir naudojimo tvarkas, paskelbti kvietimą programoms teikti. Pateiktos programos turi būti įvertintos iki rugsėjo 22 d. Atrinktas reikia paskelbti savivaldybės interneto svetainėje kartu su kvietimu vaikams registruotis. Padedant rengiantiems ir vertinant neformaliojo ugdymo programą Švietimo ir mokslo ministerija iki rugsėjo 11 dienos Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje surengs jiems skirtus mokymus.

Atsižvelgdama į mokytojų, mokinių tėvų paklausimus, keliamas problemas Švietimo ir mokslo ministerija parengė aplinkraštį dėl mokyklinių geltonųjų autobusiukų naudojimo. Rekomenduojama laisvu nuo mokinių pavėžėjimo į pamokas ir iš jų metu autobusiukus naudoti kitoms reikmėms, pavyzdžiui, vežti mokinius į savivaldybės, regioninius ir šalies saviraškos renginius, olimpiadas, konkursus, lankyti sociokultūrinę ir meninę vertę turinčius objektus, konsultacijoms į pagalbos mokiniui įstaigas, į brandos egzaminų centrus laikyti egzaminą, taip pat leisti mokytojams jais pasinaudoti vykstant į kvalifikacijos tobulinimo renginius ir pan. Šiomet savivaldybių mokyklos papildomai gauna 43 geltonuosius autobusiukus.

Mokyklos jau laukia, kada mokinio krepšelis, pastaruoju metu sukeliantis ir nelabai malonių emocijų, bus pakeistas į klasės krepšelį. Ar šiais mokslo metais bus pradėtas žadėtasis bandomasis projektas, kai kuriose savivaldybėse įvedant klasės krepšelį?

Naujos metodikos finansavimo principas yra kitoks negu mokinio krepšelio. Ugdymo lėšos bus skaičiuojamos ir skiriamos klasei, o kitoms mokymo reikmėms, pavyzdžiui, mokymo priemonėms – kiekvienam mokiniui. Klasės krepšelio metodika užtikrins didesnį finansavimo skaidrumą, lygybę ir teisingumą. Taikant klasės krepšelio metodiką nebeliktų finansinių paskatų mokykloms turėti perpildytas klases. Mokymo lėšų paskirstymas mokykloms būtų tolygesnis ir racionalesnis. Dabartinėje metodikoje trūkumą turi „laiptų“ sistema, t. y. mokinio krepšelio lėšų skaičiavimas pagal mokinių skaičių mokykloje, kai nepriėmusi vieno papildomo mokinio mokykla gali gauti gerokai daugiau mokymo lėšų nei priėmusi šį mokinį. Mokinių skaičius dramatiškai mažėja,

mažoms mokyklos išsilaukioti nepakanka mokinio krepšelio lėšų, klasės krepšelio metodikoje nežymiai sumažėjus mokinių skaičiui, o klasių kompleksų skaičiui nepakitus, finansavimas mokyklai labai nesikeičia – taip išlaikomas tolygus finansavimas ir darbo užmokesčio išmokėjimas laiku. Bandomasis tyrimas penkiose savivaldybėse bus vykdomas nuo 2016 m. sausio 1 dienos.

Nuo 2017 metų abiturientai galės pasirinkti brandos darbą. Ar jis bus vietoj kažkurio egzamino? Kuo jis naudingas abiturientui?

Prieš kelias dienas švietimo ir mokslo ministrė Audronė Pitrėnienė patvirtino brandos darbo – naujo Lietuvoje mokinių kompetencijų ugdymo ir pasiekimų vertinimo įrankio – programą. Joje numatyta, kad nuo 2017–2018 mokslo metų dvylikų klasių mokiniai galės rinktis brandos darbą. Jis nebus privalomas. Abiturientas galės laisvai pasirinkti temą iš bet kurio vidurinio ugdymo programos dalyko. Brandos darbas turės mokyklinio brandos egzamino statusą, bet nebus lietuvių kalbos ir literatūros egzamino atitinkmuo. Tai būtų mokslinio, meninio ar inžinerinio pobūdžio projektas. Abiturientui padės mokytojas. Šiam darbui įgyvendinti mokykla galės pasitelkti mokslo ir studijų institucijas, profesinio mokymo įstaigas, kitas įmones, įstaigas, organizacijas. Brandos darbas bus vertinamas pagal iš anksto nustatytus kriterijus. Pažymiai įtakos turės ne tik brandos darbo rezultatas ir pristatymas, bet ir jo rengimo procesas. Brandos darbo rezultatų įskaitymas stojantiesiems į pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas bus numatytas tvirtinant įsakymą dėl Geriausiai vidurinio ugdymo programą baigusiuoju eilės sudarymo 2018 m. tvarkos.

Brandos darbo idėja kilo 2008 metais, kai buvo rengiamas Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų tobulinimo 2008–2012 metais priemonių planas. Per šį laiką buvo parengtas brandos darbo programos projektas ir išbandytas bendrojo ugdymo mokyklose, apmokyta 500 mokytojų. Projektas buvo pristatytas mokiniams, tėvams ir mokytojams, taip pat Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti tarybai. Viešose diskusijose ir atsiliepimuose buvo pritarta brandos darbo idėjai.

Paminėjote lietuvių kalbos egzaminą. Išties ir egzaminas, ir mokymas pastaruoju metu sukelia nemažai diskusijų. Vis dažniau pasigirsta priekaištų, kad prastėja žmonių raštingumas. Ar

ministerija planuoja kokių nors naujovių, kurios padidintų į gyvenimą išeinančio jaunimo raštingumą?

Yra parengtas Lietuvių kalbos ir kultūrinio raštingumo gerinimo 2013–2016 m. priemonių planas, kuriame vienas svarbiausių darbų yra atnaujinti ir įgyvendinti lietuvių kalbos pradinio ir lietuvių kalbos ir literatūros pagrindinio ugdymo programas. Šiuo metu jau yra parengti šių programų projektai. Atnaujintose programose siekiama į mokyklas sugrąžinti sisteminių klasišką kalbos mokymą, daugiau dėmesio skiriant mokinių kalbos sandaros, rašybos ir skyrybos, skaitymo ir tekstų kūrimo įgūdžių bei kultūrinio raštingumo stiprinimui. Norima, kad į ugdymo programas įtraukta literatūra formuotų ir moralines nuostatas, savarankišką ir kūrybinį mąstymą, ir meninį skonį. Rugsėjo mėnesį numatoma šiuos projektus tvirtinti, o nuo 2016 metų pradėti taikyti mokyklose.

Kalbantis su gyventojais tenka išgirsti nemažai priekaištų ministerijos adresu dėl vadovėlių. Vienų – abejotina kokybė, kiti labai brangūs. Nuo ko priklauso vadovėlių kokybė?

Pirmausia noriu pabrėžti, kad beveik prieš dešimtmetį ministerija prarado galimybę kontroliuoti, kokie vadovėliai leidžiami. Tai buvo palikta leidėjų kompetencijai. Deja, matome, kad turime ne patį geriausią variantą. Švietimo ir mokslo ministerija rengia projektą, kuriame bus numatyta vadovėlių rengimo, vertinimo ir įsigijimo tvarka.

Ministerijos vietininkai savivaldybėse yra švietimo skyriai, gal ką norėtumėte jiems pasakyti?

Pirmausia noriu pasveikinti Rugsėjo 1-osios – Mokslo ir žinių dienos – progą. Šios šventės proga nuoširdžiausiai sveikinu visas mokyklų bendruomenes ir šalies gyventojus, nes juk kiekvienas iš mūsų esame labai glaudžiai susiję su mokykla: vieni jau buvome, kiti dar būsime, o treči kaip tik dabar esame mokiniais.

Kaip greitai ministerijos rengiamos ir teikiamos idėjos ir naujovės tampa realybe – labai daug priklauso ir nuo savivaldybių administracijų švietimo skyrių. Todėl tikimės jų geranoriškumo ir profesionalumo, kūrybiškumo padedant įtvirtinti naujoves darželiuose, mokyklose, praktiškai įgyvendinti priimtus sprendimus, rekomendacijas. Tikiu, kad švietimo skyriai puikiai talkins mokykloms siekti vis geresnių rezultatų, skatins jas eiti nuolatiniu pažangos, tobulėjimo keliu.

Kalbėjosi BARBORA GAUDUTĖ

DALYTIS GERĄJA PATIRTIMI – BŪTINA

JURGITA KANAPICKĖ

„Lietuvoje tiek daug darbų padaryta, įgyvendinta įdomių projektų, priimta gerų sprendimų. Jais reikia dalytis“, – kalbėjo Alytaus rajono meras Algirdas Vrubliauskas, kai šio rajono politikai ir savivaldybės darbuotojai lankėsi Anykščiuose.

Delegaciją priėmęs Anykščių rajono meras Kęstutis Tubis pasidalijo politinės veiklos patirtimi, pristatė savivaldybės darbo specifiką, vykdomus ir planuojamus projektus. K. Tubis pasidžiaugė naujuoju medžių lajų ir sutvarkyto Šventosios upės kairiojo kranto takais, tradiciniais renginiais, kuriuos pamėgo svečiai ir vietos gyventojai. Meras kalbėjo ir apie naujos biokuro katilinės statybos projektą. Pasak jo, šilumos kaina Anykščiuose yra viena aukščiausių Lietuvoje, todėl ir imtasi šio projekto. Katilinę planuojama pastatyti jau iki šio šildymo sezono.

Alytaus rajono delegacija domėjosi, kaip Anykščių savivaldybė sprendžia sveikatos apsaugos, keleivių pavėžėjimo, švietimo, socialinius reikalus. A. Vrubliauskas pakvietė Anykščių rajono merą ir delegaciją apsilankyti Alytaus rajono savivaldybėje, pamatyti rajone įgyvendintus projektus.

Anykščių rajono mero pavaduotojas Sigutis Obelevičius, lydėjęs Alytaus rajono delegaciją po lankytinas Anykščių vietas, papasakojo apie Anykščių kraštą, atsakė į rūpimus klausimus.

Alytiškių delegacija prie Puntuko akmens

GERIEMS ŽMONĖMS – TURTINGESNIS GYVENIMAS

Kupiškyje svečiavęsis Izraelio ambasadorius Lietuvoje J. E. Amiras Maimonas (**nuotr. kairėje**) susitiko su rajono meru Dainiumi Bardausku Susitikime buvo aptartos bendradarbiavimo galimybės. Ambasadorius džiaugėsi, kad Kupiškio žmonės labai domisi praeitimi, kad mieste įgyvendinama daug įvairių projektų, kuriuose dalyvauja gimnazija, muziejus, biblioteka ir progimnazija.

Ambasadorius lankėsi Kupiškio viešojoje bibliotekoje, apie kurios praeitį ir dabartį pasakojo direktoriaus pavaduotoja Lina Matiukaitė. Kupiškio kultūros centre po folkloro ansamblio „Kupkiemis“ vyrų grupės dainų keletą posmų savo kalba sudainavo ir svečias.

Lankydamasis Laisvamanių kapinėse A. Maimonas padėjo gėlių prie Antrojo pasaulinio karo pradžioje sušaudytų žydų paminklo. Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijoje ambasadorius domėjosi mūsų šalies ugdymo procesu, pasidžiaugė, kad saugoma Kupiškio žydų istorija, kurios vienas įdomesnių aspektų – Nochemo Šmidto veikla. Etnografijos muziejaus direktorė Violeta Aleknienė papasakojo apie naujas ekspozicijas, pasidžiaugė archeologiniais radiniais, didžiausiais tauro ragais, kurie yra įrašyti į Lietuvos rekordų knygą, ir padovanėjo du su žydų paveldu susijusius muziejaus leidinius – „Gyvenamieji kupiškėnų trobesiai“ ir „Kupiškėnų klėtys ir klėtelės“.

Baigiantis vizitui ambasadorius lankėsi Kupiškio vaikų dienos centre. A. Maimonas sakė, kad yra sujaudintas, kaip prižiūrimas žydų tau-

tai svarbios vietos Kupiškyje, ir pažadėjo atvykti kitamet susipažinti su dar neaplankytu žydų paveldu.

Žydų kultūros paveldo saugojimas – tik dalis Kupiškio rajone puoselėjamos kultūros. Saugomi krašto praeitį menantys paminklai, gyvybingos senos tradicijos, o jas papildo naujos, suteikiančios rajonui savitumo. Viena jų – respublikinės vėžių gaudymo ir virimo varžybos, Kupiškio mariose surengtos jau ketvirtą kartą. Tiesa, vėžiai tikriausiai išgudrėjo ir vėžiautojų užmačioms šią vasarą nepasidavė. Per praėjusiais metais vykusias varžybas buvo sugauta arti puspenkto tūkstančio vėžių, o šiemet į šešias komandas susiskirstę vėžiautojai sugavo vos aštuonis vėžius. Ir tie patys kupiškėnų komandą pamalonino...

Tačiau pokalbis su Kupiškio rajono **meru DAINIUMI BARDAUSKU** – ne apie vėžiovimą, o apie pirmuosius naujos tarybos žingsnius, juk nuo seno sakoma, kad kupiškėnai – geri žmonės, tad ir jų gyvenimas turi būti gražus ir turtingas.

Gerbiamas mere, Kupiškio rajono taryba siekia apriboti prekybą alkoholiu masiniuose renginiuose. Sakoma, kad žvejyba, manau, ir vėžių gaudymas, lyg ir neatsiejami nuo alkoholio, bent jau alaus. Tai buvo ar nebuvo leista prekyba alkoholiu vėžių gaudymo ir virimo varžybose?

Per vėžių gaudymo ir virimo varžybas nei stipresniu, nei silpnesniu alkoholiu nebuvo leidžiama prekiauti. Jei šį renginį mums pavyks išplėsti, ko mes ir siekiame, gal ir pagalvosime apie prekybos silpnu alkoholiu galimybes, nors, kita vertus, turime nepamiršti ir žmonių saugumo. Renginys juk vyksta prie vandens ir ant vandens.

Kupiškio rajonas organizuoja nemažai puikių renginių. Kokios tradicijos puoselėjamos ir kaip savivaldybė prisideda ar planuoja prisidėti prie jų įvairinimo?

Turime tradicinį folkloro festivalį „Lingaudala“, teatrų festivalius „Pienių vynas“, „Pienių medus“, „Pienės pūkas“, „Sielos ilgesys“, turizmo sezono atidarymo ir uždarymo šventes. Tradicijas kuria ir nevyriausybinių organizacijų, ir bendruomenės, organizuodamos savo renginius.

Vieni jų prigyja, kiti nesulaukia daugiau dėmesio. Savivaldybės indėlis gali būti labai įvairiapusis. Tai ir finansinė parama, ir organizaciniai ištekčiai, ir pan. Savivaldybei pavaldžių kultūros, sporto, meno įstaigų specialistai skatinami ieškoti naujų formų ir būdų, kad mūsų krašte organizuojami renginiai taptų įdomesni, pritrauktų žmones iš visos Lietuvos.

Nuo 2000 metų vadovavote socialinės globos namams, esate įgijęs socialinio magistro kvalifikaciją. Kaip vertinate rajono socialinę padėtį? Kiek ji priklauso nuo savivaldybės ir kiek nuo šalies valdžios sprendimų? Ką šioje srityje reikėtų keisti?

Rajono socialinė padėtis nėra išskirtinė. Tos pačios problemos: nedarbas, emigracija, gyventojų senėjimas, gimstamumo mažėjimas ir pan. Mančiau, reikėtų griežtinti socialinės paramos skyrimo politiką, dar daugiau galių šioje srityje suteikiant savivaldai. Reikėtų naikinti darbo biržas, šią funkciją atiduodant savivaldai. Tai tik kelios mintys, gal jos kritikuotinos, tačiau šiandien aš taip manau.

Birželio mėnesį atšventėte 50-metį. Taigi pats jėgų žydėjimas, kai galima labai daug nuveikti. Kokių tikslų vedamas kandidatavote į rajono merus?

Į rajono merus kandidatavau turėdamas tikslą ir ambicijų padaryti Kupiškio kraštą patrauklų ir patogų, šiuolaikišką ir modernų, saugų ne tik čia gyvenantiems žmonėms, bet ir mūsų svečiams. Be abejo, tam tikslui pasiekti būtinas nuolatinis darbas, ieškant ir pritraukiant potencialius investuotojus. Labai svarbus lobistinis darbas pasitelkiant Seimo narius, kitus įtakingus asmenis.

Su kokiais iššūkiais susiduriate pradėjęs vadovauti Kupiškio rajonui?

Dideli savivaldybės įsiskolinimai, ypač jau pradėsti prisiimti finansiniai įsipareigojimai už prekes ar paslaugas, besitęsiantys dar nuo 2013 metų, sudėtinga padėtis optimizuojant buitinių atliekų surinkimą, problemos sveikatos priežiūros sistemoje, veiksmingiau turi dirbti komunalinis ūkis ir t. t.

Tad kokios rajono perspektyvos?

Jeigu pasakyčiau, kad Kupiškio rajonas neturi šviesios perspektyvos, turėčiau tuoj pat atsisakyti iš mero pareigų. Tikiu mūsų žmonėmis ir manau, kad bendromis pastangomis Kupiškio rajonas taps patrauklus.

Tikimės, kad prie to prisidės ir šiuo metu registruojama miesto vietos veiklos grupė.

Minčių turime daug ir įvairių, bet, kaip minėjau, mūsų planus stabdo likę dideli rajono savivaldybės įsiskolinimai. Taigi vienas svarbesnių mūsų darbų – sumažinti skolas, kad atgautume galimybę iš naujo skolintis, nes be paskolų mes finansiškai nebūsimė pajėgūs pasinaudoti naujojo laikotarpio ES parama. Tikimės, kad mums rankas atriš rugpjūčio mėnesį įvykęs paskolų refinansavimas. Tai savivaldybei suteikia finansinio manevro laisvės.

Manau, ateityje reikėtų labiau apgalvoti ir vykdomus projektus, nes tarp įgyvendintų yra nemažai ir abejotinos naudos projektų. O jiems įgyvendinti išleisti pinigai, imtos paskolos.

Didesnė finansinė drausmė reikalinga ir savivaldybės įmonėse bei įstaigose.

Daugelio problemų sprendimas siejasi su turimu biudžetu. Kiek palankus šių metų biudžetas naujos komandos sumanymams? Kokius darbus jau pavyko nudažyti?

Naujos komandos sumanymams šių metų biudžetas visiškai nepalankus, nors kelis sumanymus pavyko įgyvendinti. Kupiškyje atsirado trys naujos vaikų žaidimų aikštelės. Jų mūsų miestui labai reikėjo. Tiek vietiniams, tiek atvykėliams akis badė kai kuriose vietose buvusi netvarka. Tai išgriuvusi, remonto nesulaukianti tvora. Tai nedažytas

D. Bardauskas: „Kol kas rajono taryba dirba darniai, noriu tikėti, kad taip bus ir ateityje. Santykiai tarp koalicijos ir opozicijos yra konstruktyvūs“

savivaldybei priklausantis pastatas. Tai apgriuvę laiptai į piliakalnį. Ir daugelis kitų smulkių, bet pastebimų dalykų, kuriuos būtina reikėjo sutvarkyti. Žinoma, tai kukli pradžia, bet ji yra.

Kupiškio rajonui iligus metus vadovavo valstiečiai, o Jūs priklausote Tėvynės sąjungai-Lietuvos krikščionims demokratams. Kokie santykiai klostosi tarp koalicijos ir opozicijos?

Kol kas rajono taryba dirba darniai, noriu tikėti, kad taip bus ir ateityje. Santykiai tarp koalicijos ir opozicijos yra konstruktyvūs.

Galbūt planuojate permainas savivaldybės administracijoje? Jei taip, kokias?

Labai didelių permainų savivaldybės administracijoje neplanuojame, šiek tiek keisis jos struktūra, atsiras naujų skyrių, bus performuoti esami. Turime nuostatą, kad žmonės, sulaukę teisės į užtarnautą poilsį, turi tuo ir naudotis.

Nors meru dirbate tik pirmuosius mėnesius, bet nuo 2011 metų esate rajono tarybos narys, tad savivaldos skonį spėjote pajusti. Jūsų manymu, kokie pokyčiai savivaldoje būtini?

Mančiau, kad savivaldoje turi būti daugiau savivaldos.

Kalbino Karolina Baltmiškė

Tradicijas kuria ir nevyriausybinių organizacijų, ir bendruomenės

ARTŪRAS VIŠOCKAS:

BARBORA GAUDUTĖ

Kol neturime geresnio modelio, esamo neardykime

„Visada buvau ir esu tos nuomonės, kad vaikui geriau augti šeimoje. Tačiau kai kalbama apie sutrikusio vystymosi kūdikius, su reformomis čia skubėti nereikėtų, nes šie vaikai reikalauja ypatingos priežiūros. Ir kol neturime susikurto geresnio modelio, esamo ardyti negalima“; – su susirūpinimu dėl sutrikusio vystymosi kūdikių namų likimo kalbėjo Šiaulių miesto meras ARTŪRAS VIŠOCKAS, gegužės pabaigoje pagalbos kreipęsis į Lietuvos savivaldybių asociaciją (LSA) (nuotr.). Šiuo metu šalyje yra 5 sutrikusio vystymosi kūdikių namai.

REFORMA – UŽ UŽDARŲ DURŲ

Šiaulių miesto savivaldybės sutrikusio vystymosi kūdikių namai teikia gydymo, ankstyvosios reabilitacijos, globos, socialines ir ugdymo paslaugas vaikams, netekusiems tėvų globos, nuo gimimo iki šešerių metų amžiaus. 2012 m. socialinės apsaugos ir darbo ministrė Algimanta Pabedinskienė patvirtino neįgalių vaikų, likusių be tėvų globos vaikų socialinės globos namų deinstitutionalizacijos strategines gaires. Taigi, kaip ir visoms kitoms globos įstaigoms, 2014 m. išleistas ministrės įsakymas dėl perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiklos plano rodė ryškų pertvarkų pradžią ir šiems kūdikių namams. Nors plane nurodytos ir priemonės, ir jų įgyvendinimo terminai, kūdikių namų darbuotojai pasijuto lyg už uždarų durų. Todėl Šiaulių kūdikių namų direktorės Audronės Kardašienės pagalbos šauksmo rašte miesto merui rašoma: „Jokių pokyčių kol kas nevyksta – Kūdikių namai patys turi nuspręsti, į kokias paslaugas teikiančias įstaigas jie nori ir gali persitvarkyti, kokią mato ateities viziją. Kūdikių namams iki šiol nėra parengta bendra higienos norma, nepatvirtinti bendri etatų, mitybos, medikamentų normatyvai. Kadangi esame sveikatos priežiūros įstaiga, o ne globos – vaiko globos išmokų negauname, nors atliekame globėjo funkcijas.“ Susirūpinimą padidino šį pavasarį pasirodę Civilinio kodekso pakeitimai, kuriuose nurodoma, kad nuo 2017 m. sausio 1 d. vaiko iki trejų metų globa vaikų globos institucijoje įstatymų nustatyta tvarka gali būti nustatyta tik išimtiniais atvejais ir gali trukti ne ilgiau kaip tris mėnesius. „Koks likimas laukia tų vaikų, kurie auga sutrikusio vystymosi kūdikių namuose ir kuriems reikalinga ypatinga priežiūra? Jau geras dešimtmetis laukiasi šiuose namuose ir matau, kad čia puikiai dirbama sugrąžinant vaikus į šeimą. Juk planuojama reforma kaip tik to ir siekiama, tad kam griauti tai, kas gerai veikia? Jei bus sukurtas geresnis modelis – puiku.

Niekas neprieštaraus, kad jis būtų įgyvendinamas, o kol tokio modelio nėra, neardykime to, ką turime“, – „Savivaldybių žinioms“ sakė A. Višockas.

„Mūsų pagrindinis tikslas – padėti šeimai, auginančiai neįgalų vaiką iki septynerių metų amžiaus, teikiant kompleksinę pagalbą užtikrinti vaikų dienos užimtumą, padėti integruotis į visuomenę, gerinti jų gyvenimo kokybę, formuoti kasdieninio gyvenimo įgūdžius, ugdyti meninius sugebėjimus, skatinti kūrybines galias“, – pabrėžė kūdikių namų direktorė A. Kardašienė ir pridūrė, kad nė vienas jų globotinis neiškeliauja į globos namus. Visiems vaikams yra surandama šeima arba jie sugrąžinami tėvams.

DARBUOTOJAMS TRŪKSTA AIŠKUMO

LSA patarėja socialiniais klausimais Audronė Vareikytė, liepos mėnesį apsilankiusi Šiaulių sutrikusio vystymosi kūdikių namuose, pabrėžė, kad kalbant su darbuotojais išryškėjo reformos silpnoji pusė – darbuotojams trūksta informacijos, kaip realiai vyks pertvarka jų įstaigoje. „Mačiau, kad darbuotojai supranta šios pertvarkos svarbą, jai pasirengę. Jie yra išdiskutavę daugybę pertvarkos galimybių ir turi pasiūlymų, ką ir kaip reikėtų keisti, tačiau nežino, ar bus atsižvelgta į jų siūlymus, ar jiems įgyvendinti bus skiriamos reikiamos lėšos. Mane sužavėjo šių kūdikių namų personalo darbas, jų profesionalumas. Akivaizdu, kad kai kurių kūdikių priežiūra ir slauga namuose būtų net neįmanoma, nes jai reikalinga ir speciali aparatūra, ir profesionali nuolatinė priežiūra, – įspūdžiais iš Šiaulių sutrikusio vystymosi kūdikių namų dalijasi A. Vareikytė. – Nežiūrint to, kad kai kuriems kūdikiams reikės institucinės globos, svarbu kurti instrumentus, kurie „užkirstų kelią“ vaikams patekti į stacionarias įstaigas. Tam būtinas išvystytas pagalbos šeimoms įvairiapusių paslaugų tinklas, patraukli vaiko globėjų sistema, supaprastintos įvaikinimo procedūros ir kt. Šiauliečiai yra nusiteikę aktyviai dalyvauti pertvarkoje ir teikti naujas šeimoms reikalingas paslaugas. Manau, kad į jų sukauptą patirtį ir žinias bus atsižvelgta. Kitų šalių, vykdančių analogiškas reformas, patirtis rodo, kad gera vadyba, vykdomos pertvarkos koordinavimas yra reformos sėkmės laidas. Apsilankiusi šioje įstaigoje įsitikinau, kad to pas mus trūksta.“

PIRMIAUSIA – ATSAKINGUMAS

„Devynis kartus pamatuok, dešimtą – kirpk. Mano įsitikinimu, šia liaudies išmintimi reikėtų vadovautis darant bet kurią revoliucinę reformą. Ne išimtis – ir užmojis pertvarkyti institucinę globą pakeičiant ją globa šeimose, šeimynose, bendruomenėse. Tai – siekiamybė, kurios nauda niekas neabejoja. Tačiau siekiant tos naudos būtina įvertinti, kad pirmiausia tai – ne institucijų, o vienu žmonių mąstymo, kitų – likimo pertvarka, susijusi su itin jautria mūsų visuomenės dalimi: sutrikusio vystymosi kūdikiais. Todėl ją reikia daryti labai apgalvotai, labai atsakingai ir labai atsargiai“, – Šiaulių miesto merą palaiko LSA prezidentas Ričardas Malinauskas.

Pastarieji Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos žingsniai LSA, Šiaulių miesto merui ir kūdikių namų darbuotojams suteikė vilčių, kad reforma nebus daroma už uždarų durų – sudaroma darbo grupė dėl sutrikusio vystymosi kūdikių namų veiklos ir finansavimo modelio sukūrimo. Šiauliečiai į ją deleguoja kūdikių namų direktorę A. Kardašienę ir Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Sveikatos skyriaus vedėją Viktoriją Palčiauskienę. Socialinės apsaugos ir darbo ministrė A. Pabedinskienė kartu su LSA rugsėjo pradžioje kviečia merus į pasitarimą dėl planuojamų globos įstaigų reformų.

Rugpjūčio 23-ąją Lazdijų rajone buvo iškilmingai paminėtas „Europos kelio“ 25-metis. Veisiejuose, Lietuvos Sąjūdžio ažuolyne, buvo pasodintas „Europos kelio“ 25-mečiui skirtas ažuolas, kurį kartu su rajono meru Artūru Margeliu sodino jaunieji šauliai ir Veisiejų seniūnas Zenonas Sabaliauskas.

Po Mišių Lazdijų Šv. Onos bažnyčioje, kur buvo aukojamos simbolinės atnašos – vienybę simbolizuojanti duona, kovotojams už laisvę pagerbti skirta žvakė ir gėlių kompozicija (vėliau padėta šalia paminklo Nepriklausomybės aikštėje), skverelyje buvo atidaryta lauko parodų galerija. Simbolinę atidarymo juostelę perkirpo šventiniuose renginiuose dalyvavęs Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis ir rajono meras A. Margelis (**nuotr.**). Parodą parengti padėjusi Seimo kanceliarijos Parlamentarizmo istorijos ir atminimo įamžinimo skyriaus vedėja Angonita Rupšytė pakvietė susirinkusiuosius į neeilinę parodą, kurioje eksponuojamos fotografų Zenono Bulgakovo, Vlado Mikalonio, Gedimino Bareikio ir Stasio Deltuvos kadruose užfiksuotos istorinės akimirkos, kai Lietuvos žmonės labai aiškiai ir tvirtai pasakė: „Čia kelias į Europą, ir jis turi būti laisvas“. Vėliau „Europos kelio“ 25-mečio renginiai, lydimi iškilmingų eitynių, persikėlė į Lazdijų Nepriklausomybės aikštę. Čia susirinkusiesiems koncertavo Seinų šokėjų grupė „Mazoretki ladies“, „Piruečik“ ir kiti.

Susirinkusius į renginį sveikino profesorius V. Landsbergis, primindamas „Europos kelio“ idėją, atvedusią Lietuvą į bendrą Europos tautų būrį.

Tą 1990 metų rugpjūčio 23-ąją, nors jau buvo praėję aštuoni mėnesiai nuo nepriklausomos Lietuvos Respublikos atkūrimo, siena

vis dar buvo kontroliuojama SSSR kariškių. Į laukus prieš Lazdijų sienos perėjimo punktą susirinko gausybė žmonių iš visos Lietuvos, nepabūgusių minkyti sienos prieigų purvą. Daugelis su savimi nešėsi trispalves su juodais kaspinais, matėsi šūkiai ir plakatai lietuvių, rusų, lenkų kalbomis. „Europos kelio“ akcijoje dalyvavo ir jaunos Lietuvos Respublikos vadovai. Sienos prieigose pastatyta pakyla, nuo kurios buvo sakomos kalbos, koncertavo muzikos atlikėjai.

Daug žmonių susirinko ir prie spygliuotos vielos tvora atitvertos sienos perėjimo punkto zonos. Kitoje tvoros pusėje esantys SSSR pasienio kariškiai stebėjo, ar nebus mėginama veržtis per sieną. Toliau matėsi keli šarvuoti kariniai automobiliai ir didelis būrys kariškių, pasirengusių esant reikalui panaudoti jėgą. Tą dieną šito neprireikė. Žmonės buvo nusiteikę ramiai ir santūriai. Ši akcija buvo vienas iš žingsnių Lietuvos Respublikai galutinai perimant savo sienų kontrolę.

Renginių, skirtų „Europos kelio“ 25-mečiui, ciklą pratęsė interaktyvus protų mūšis, kuriame savo žinias apie istorines, Lietuvai svarbias datas ir reikšmingus faktus demonstravo įvairaus amžiaus jaunuolių komandos. Lazdijų krašto muziejus pakvietė į konferenciją „Kaip toli nuėjome „Europos keliu“. Gausybę klausytojų sutraukusioje konferencijoje pranešimus skaitė profesorius V. Landsbergis, A. Rupšytė, Lazdijų rajono Sąjūdžio tarybos pirmininkė, visuomenininkė Nijolė Lepeškienė, Latvijos okupacijos muziejaus direktorius Gunaras Nagelis, Muitinės muziejaus vyriausiasis muziejinis Povilas Mintautas ir Lazdijų rajono savivaldybės Laisvės kovoms įamžinti darbo grupės pirmininkė, tarybos narė Janina Ražukienė. Pranešimus skaičiusiems garbiems svečiams Lazdijų rajono meras įteikė atminimo dovanų. „Didžiuojusi savo tauta, jos žmonėmis, kurie savo vienybe ir patriotiškumu nugalėjo sovietinę jėgą. „Europos kelyje“ susirinkę žmonės sugebėjo taikiai, bet užtikrintai pasakyti, kad sienų į Europą turi nebekilti“, – kalbėjo meras.

AKMENĖS PATIRTIMI DOMĖJOSI JURBARKIEČIAI

JOLANTA ŠIURKUVIENĖ

Akmenės krašte viešėjo grupė Jurbarko rajono savivaldybės administracijos darbuotojų, vadovaujama rajono mero Skirmanto Mockevičiaus ir administracijos direktorės Vidos Rekešienės. Vizito tikslas – pasidalyti darbo patirtimi, aptarti abiejų savivaldybių įgyvendinamus projektus, darbo organizavimą.

Daugiau kaip trisdešimt svečių atvyko į savivaldybę. Čia juos priėmė mero pavaduotojas Apolinaras Nicius ir administracijos direktorė Aromeda Laucienė. Susitikime dalyvavo skyrių vedėjai, seniūnai. Jurbarkiečiams papasakota apie rajoną. Akmenės rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėja Daiva Tušienė pristatė pačius geriausius, daugiausia naudos visuomenei davusius projektus. Su kai kuriais projektais svečiai susipažino vaikščiodami po Akmenės miestą. Jie apžiūrėjo centrinę miesto aikštę, atjaunėjusį senamiestį, sutvarkytus Kultūros rūmus, tebetvarkomą sporto ir poilsio zoną.

Jurbarkiečiai ir akmeniškiai valstybės tarnautojai turėjo progą pasikalbėti akis į akį apie savo veiklą, laimėjimus ir problemų sprendimo būdus savivaldybės administracijos skyriuose. Suburti Ventos seniūnės Genovaitės Mačiuvienės, diskutavo abiejų rajonų seniūnijų vadovai. Po diskusijų svečiai lankėsi Akmenės krašto muziejuje, Papilėje, kultūros ir gamtos objektuose, globojamuose Ventos regioninio parko.

Vadovų susitikimo akimirka (iš kairės): Jurbarko rajono savivaldybės meras S. Mockevičius, Akmenės rajono savivaldybės administracijos direktorė A. Laucienė, Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktorė V. Rekešienė, Akmenės rajono savivaldybės mero pavaduotojas A. Nicius